

Vergadering d.d. 24 april 1991.

VERGADERING
GEMEENTERAAD

d.d. 22 mei 1990

Conform vastgesteld

OPENBARE BUITENGEWONE VERGADERING
VAN DE GEMEENTERAAD VAN
'S-HERTOGENBOSCH OP
DINSDAG 24 april 1990
AANVANG 19.00 uur.

PUNTEN VAN BEHANDELING

1. Openingstoespraak door de voorzitter
2. Toespraak door de heer W. van Heumen tot de scheidende wethouder mr. G.D.H. Verkuijen.
3. Toespraak door de heer P. Kagie tot de scheidende wethouder Ing. J.G. van den Berg.
4. Toespraak door de heer mr. dr. P.D.A. Claessen tot de scheidende wethouder drs. C.A.M. Tetteroo.
5. Toespraak door de heer P. Kagie tot de scheidende raadsleden.
6. Toespraak door de heer mr. dr. P.D.A. Claessen tot de scheidende raadsleden.
7. Afscheidsrede door wethouder mr. G.D.H. Verkuijen.
8. Afscheidsrede door wethouder ing. J.G. van den Berg.
9. Afscheidsrede door wethouder drs. C.A.M. Tetteroo.
10. Afscheidsrede door het scheidend raadslid L.W.L. Pauli.
11. Afscheidsrede door het scheidend raadslid H.H. Wijnhoven.
12. Sluiting

Aanwezig:

Voorzitter : Mr. D.C.B. Burgers, burgemeester
 Secretaris : Mr. P.G. Wijnen, loco-secretaris
 Wethouders : Drs. C.A.M. Tetteroo, mr. G.D.H. Verkuijlen,
 ing. J.G van den Berg, dr. J.C. Dona,
 mevrouw J.M.F. v.d. Beek.

Leden : Mr. P.D.A. Claessen, mevrouw H.M.J. Thiers,
 mevrouw H.J.F.J.M. van den Eerenbeemt,
 R. Herfst, L.A.M. Neefs, mevrouw S.J.H. te Wilt,
 mr. J.A.M. van Heijningen, P.M. van der Krabben,
 W.M. van Heumen, P. Christophe, drs. J.A.W.M. Bierens,
 J.J.A.M. van der Miessen, ing. L.H.P. Wijers,
 drs. ir. R.T.M. Bots, drs H. Jagersma,
 H.H. Wijnhoven, P.E. Kagie, J.H. van der Bijl,
 Ph. H.M. Dries, Th.A. Strijers, mevrouw M.J. Gianotten,
 L van Tilborgh, F.G.J. Holthuis, J.L.E. Donners,
 J.H.M. van de Vall, P.M. van de Vorst, Ing. A.J. Paanakker,
 mevrouw M.J.W.J. de Grood, A.C.H. van Bokhoven,
 L.W.L. Pauli, Ing. G.P. Zuidam en dr. F.J. van Gaal.

De VOORZITTER opent de vergadering en verzoekt de aanwezigen een ogenblik stilte in acht te nemen.

1. Openingstoespraak door de voorzitter

De VOORZITTER: Dames en heren, oud-burgemeesters, oud-secretarissen, genodigden, leden van de Gemeenteraad.

"Je kunt je 's-Hertogenbosch niet voorstellen zonder de wethouder Verkuijlen! Toen hij in 1962 aantrad in de Raad, hadden we in Amsterdam nog niet van de rookmagiër gehoord en werd er op de Dam nog niet geslapen.

Nog een redelijk gezapige tijd: We hadden de ergste oorlogswonden net overwonnen.

Mijnheer Verkuijlen met ù vertrekt een man, aan wie vele epiteta ornans toe te voegen zijn. Het is een tijdprobleem ze niet verder te kunnen en dus mogen uitwerken:

Een ras-echt bestuurder, een strategisch denker; een man die mensen aanspreekt op hun verantwoordelijkheden, stimuleert en ruimte geeft.

Ook een man met een sterke politieke intuïtie; een grote parate kennis en een fenomenaal geheugen; punctueel; ordelijk; verbaal sterk; een man van stijl en allure, een uitstekend gastheer en een geweldige ambassadeur voor onze stad.

De onbetwiste initiator van onze stedenbanden.

Uitstekend op de hoogte van de B. en W. -stukken. Sterk collegiaal, met een groot relativiseringsvermogen, een "Limburger" van origine, en daar kwam hij graag voor uit.

Toen U in de Raad kwam had de K.V.P. de absolute meerderheid, bij uw terugtrekken is uw fractie, de CDA fractie, wederom de grootste en ik weet, dat U dat deugd doet.

Dat U vertrekt, een financieel gezonde gemeente achterlatend, is niet alleen aan U te danken, het doet U - terecht - ook veel genoegen.

Wethouder, ik dank u, ik dank U namens college, Raad, medewerkers, politie - U was talloze malen loco-burgemeester! - maar ik dank U ook en vooral namens de zeer velen, die door uw onvermoeide ijver voor de werkgelegenheid - U laat een stad achter met 50.000 arbeidsplaatsen! en dat is relatief erg hoog - namens de zeer velen, die werk vonden en daarmee welzijn en geluk, dank zij uw inzet voor telkens weer nieuwe bedrijvigheid. De naamloos velen, die aan U voorspoed, welvaart en vreugde ontleen.

Dat is reden voor intense dankbaarheid!

U hebt, meneer Verkuijlen - en uw lieve echtgenote, uw 2 dochters en uw zoon hebben dat samen met U méébeleefd, in voor en tegenspoed, - U hebt de gemeente grote diensten bewezen: langdurig en velerlei - bij de Kinderbescherming en als politiek bestuurder.

Ik krijg nog andere gelegenheden, die verdiensten nader te belichten!

Het zou wel eens zo kunnen zijn, dat de nabije geschiedenis zal leren, dat U ook in een grote spraakmakende kwestie het gelijk geheel - en daarmee ook aan onze zijde - blijkt te hebben!

Voor vandaag ben ik door de tijd gedwongen uw ongeëvenaarde, uw optimale, uw enorme inzet voor stad en inwoners samen te vatten met vier trefwoorden:

- indrukwekkend
- uitblinkend
- imponerend
- toonaangevend

Dat ik U de Stadspenning van onze stad mag overhandigen is mij een eer en een voorrecht.

Uw verdiensten voor de stad zijn ontelbaar, onafzienbaar en onschatbaar.

Hierna overhandigt de VOORZITTER de heer Verkuijlen de Stadspenning van 's-Hertogenbosch alsmede een geschenk (gegraveerde karaf) namens de gemeente en mevrouw Verkuijlen een bloemen-boeket.

"Met de wethouder de heer Van den Berg, vertrekt een man met een bruisende vitaliteit, met een onmetelijke werklust, met grenzeloze hartelijkheid, oprecht, open, eerlijk; een beminnelijk man: Ik kan me nauwelijks voorstellen, dat hij vijanden zou hebben.

Vanuit het bedrijfsleven - de Heidemij - op relatief late leeftijd overgestapt naar de politiek - U weet, mijnheer Van den Berg, dat je in het Verre Oosten pas begint mee te tellen, als je Abraham gezien hebt! - hebt U zich in de looppas, mag je wel zeggen, ingewerkt en soms ook vastgebeten in uw portefeuilles: Openbare Werken, Milieu, Verkeer en Vervoer: Die looppas hebt U immer volgehouden en U wilde, dat anderen in datzelfde tempo met U mee opliepen en de milieu-trofeeën op uw kamer en in het stadhuis getuigen van uw successen.

Wethouder, U bent een hardwerkend man en met uw imponerende energie en ontembare inzet hebt U in elf jaar wethouderschap - de tachtiger jaren van deze stad - een belangwekkende stempel gedrukt en zeer velen zijn U daar verregaand dankbaar voor.

Dat geldt in elk geval ook voor het college van B en W en de Raad, namens dewelke ik mag spreken: Met uw vakkennis, mét uw aanstekelijke gemotiveerdheid en uw gezaghebbende stem, hebt U niet alleen veel markants tot stand gebracht, maar hebt U anderzijds ook vele vrienden gemaakt.

Over uw hoofd heen dank aan uw gezin en dank vooral ook aan uw lieve vrouw, die zoveel bijdroeg aan uw uitblinkende funktioneren. Bij een nog komende gelegenheid, krijg ik de kans U nog eens in het licht van de schijnwerpers te plaatsen: de Stadspenning, welke U met grote unanimititeit wordt toegekend, getuigt van onze erkentelijkheid, bewondering en waardering voor al hetgeen U voor de stad 's-Hertogenbosch en haar inwoners hebt gedaan en hebt betekend en vooral ook voor de superieure manier waarop U dat hebt gedaan."

Hierna overhandigt de VOORZITTER de heer Van den Berg de Stadspenning van 's-Hertogenbosch alsmede een geschenk (gegraveerde karaf) namens de gemeente en mevrouw Van den Berg een bloemen-boeket.

"Politiek is hard, politiek is meedogenloos, beste wethouder Tetteroo: U treedt terug, gedwongen door een politieke situatie! U wilt mij wel geloven dames en heren, als ik U, vanuit dertig jaar openbaar-bestuurs-ervaring, dat ik in ons land zeer vele wethouders ken: De heer Tetteroo behoort bij de absolute top. Uiterst bekwaam, voortreffelijk ingewerkt, 80 uur in de week draaiend, immer oog en oor voor organisaties, verenigingen en besturen, door overleg verbonden aan de portefeuillehouder. Niets dan lof, met wie je ook over hem sprak en spreekt. De vele ingezonden brieven en andere reacties getuigen - en terecht - van de grote kwaliteiten van hoofd en hart, vooral ook hart .... want warmte straalt hij uit .... en mensen voelen dat .... hij meent wat hij zegt, maar hij zegt het tevens vanuit zijn oprechte liefde voor medemensen, vooral als ze in het nauw zitten.

Elk gemeentebestuur zou zich zulk een wethouder wensen maar hij vertrekt gelukkig niet uit dat bestuur: vanuit de Raad kunnen wij in onze stad blijven profiteren van zijn kracht, van zijn kennis van zaken, van zijn betekenis, van zijn gewicht.

Wethouder Tetteroo. Ik dank U - en ik zeg dat uit de grond van mijn hart - voor de open, eerlijke en hartelijke wijze waarop wij met elkaar omgingen. Elkaar de waarheid kunnen en durven zeggen en daarna samen een biertje drinken en elkaar weer opzoeken, dat is echt samenwerken, dat is echt collegiaal besturen, dat is samen staan voor de stad, die je dierbaar is. Dat is uw stijl.

Wethouder, ik betrap me erop, dat ik iedere keer Kees wil zeggen (maar dat heb ik bij Geert en Jo ook) desalniettemin: Een officiële Raadsvergadering, dus een officiële benadering, maar het is wel de sfeer waarin we met elkaar omgaan en we voelen ons daar ook samen in thuis.

Lieve mevrouw Tetteroo: Weet, dat wij uw man in ons college missen; weet, dat hij daar een inspirerende rol vervulde en weet dat hij grote verdiensten heeft verworven voor stad en inwoners, waarvoor hij zich immer zo uitnemend inzette. Hij zal dat in zijn nieuwe situatie - ik ben daar zeker van - ook blijven doen.

Hierna overhandigt de VOORZITTER de heer Tetteroo een geschenk (gegraveerde karaf) namens de gemeente en mevrouw Tetteroo en bloemen-boeket.

"Mevrouw Van den Eerenbeemt: Als we samen meer tijd zouden hebben gekregen, in dit stadsbestuur, weet ik zeker, dat veel van Uw politieke idealen ingevuld hadden kunnen worden. Dank voor Uw constructieve bijdragen aan de belangenbehartiging on onze gemeente.

Dank ook voor Uw inbreng in commissieverband: In ABO, in openbare werken, in ruimtelijke ordening en in de bestuurscie.

Raadsleden: U stak er veel tijd in. Dank voor al Uw energie."

"Mijnheer Herfst: Voor U waren de commissies Volkshuisvesting, Sociale zaken en volksgezondheid, financiën en economie en de commissie algemene bijstandswet.

Ik zeg U dank voor al het werk, dat U politiek hebt verzet, voor Uw inbreng, voor Uw oprechte gemotiveerdheid bij het Raadswerk, voor Uw principiële vasthoudendheid in zaken, waarvan U vond, dat ze de moeite waard waren om er voor te knokken.

Het ga U goed in Uw nieuwe levensfase."

"Mevrouw Thiers: College en U waren het vaak niet eens: Maar Uw krachtige persoonlijkheid kwam goed uit de verf, in het debat - en ik hoop, dat ik U daar steeds de ruimte voor heb gegeven - overtuigd van Uw opvatting, zag U kans die goed voor het voetlicht te brengen en U schroomde niet Uw ideeën kenbaar te maken. Dat siert U en dat gaf ook kleur aan de Raadsvergaderingen. Hartelijk dank daarvoor."

"Heer van Bokhoven: U vertrekt veel te vroeg uit deze Raad. We hebben heel wat pilsjes samen gedronken, maar daar hoeven we natuurlijk niet mee op te houden, omdat U geen Raadslid meer bent. Uw enthousiasme kennende voor wat er in onze binnenstad aan evenementen plaatsvindt - U hoort zelf veelal tot de organisatoren - weet ik zeker, dat we elkaar nog frequent zullen ontmoeten. Ik verheug me daarop en zeg U dank voor Uw inzet voor onze stad."

"Heer Bots: Voor U was de Raadsperiode slechts van korte duur, maar wel indringend en hevig. De fractie verliest in U een zeer deskundig medewerker en U staat op de wip om terug te keren; wie weet hoe snel we elkaar in deze Raad weer terugzien. Maar voor nu: hartelijk dank voor Uw zeer gewaardeerde inbreng, Uw kennis van zaken, Uw bijdragen aan de ontwikkeling van 's-Hertogenbosch.

Het moge U goed gaan."

"Heer Strijers: Bijna 12 jaar in deze Raad: Dat is een stuk van Uw leven en een stuk van Den Bosch. De fractie zal U missen, de Raad zal U missen. Het zal anders zijn zonder Theo Strijers.

Ik denk, dat U de PvdA het gezicht gaf, zoals PvdA-kiezers die partij zouden willen zien. Daar ligt ook uw kracht: Niets van dat yuppie-achtige; niets van dat arrogante; gewoon jezelf zijn (om met de VVD te spreken) en vanuit de eerlijke overtuiging op de bres staan voor mensen. Zonder poespas, zonder opsmuk, zonder auto.

De bijeenkomst van de vertrouwenscommissie begon er een half uur later door. Dat valt niet onder het "geheim", dunkt me ....

Heer Strijers, het is volstrekt ondoenlijk om in 3 zinnen recht te doen aan zoveel tijd, zoveel energie, zoveel toewijding, zoveel vermeldenswaardig, zoveel weergaloze inzet voor Den Bosch en haar inwoners!

70 x 7 keer dank daarvoor"

"Heer Wijnhoven: De man van de sfeer, van de bezieling, van het verlossende woord op het juiste moment; de man die de spanning weet te breken op momenten, dat dat gewent is; een man van emotie en bewogenheid voor medemensen; een gevoelsmens, die in zijn fractie, dunkt me, veel heeft bijgedragen aan harmonie en eensgezindheid. Een bindende figuur, met een groot vermogen tot relativeren.

Het langstzittende Raadslid van de vertrekkenden.

9 jaar voor Knillis en bijna 8 jaar voor de PvdA.

Een dienaar van de stad, een lictor, een enstos, een famulus, een afgevaardigde, die zijn opdracht serieus en letterlijk nam.

Wij zijn ontriefd en onthand door Uw vertrek en danken U in beschroomdheid voor alles wat U deed!"

"Heer Zuidam: Nauwelijks een jaar vanuit de bouwwereld, in de Gemeenteraad. Je begint net gewend te raken in dat bestuurlijke doolhof en dan valt het doek alweer.

Als bestuurslid van "beter wonen" weet U als geen ander wat er op dit terrein gebeurt en komt kijken!

Dank voor al het werk dat U deed en dat U eigenlijk niet "af" kon maken. Het moge U goed gaan, persoonlijk en in Uw werk!"

"Mijnheer Christophe: Op de dag af: 7 jaar Gemeenteraad. Bewogen, gemotiveerd, een knokker, een man dicht bij de mensen, die vaak met eigen ogen ter plekke ging aanschouwen wat er aan de hand was.

Yke de Grood zal hem missen, want hij was haar "drop" leverancier en ook de fractie zal voortaan eigen middelen moeten aanwenden om in dit vacuum te voorzien.

Heer Christophe, bijzonder veel dank voor de aanzienlijke en prijzenswaardige bijdragen aan inwoners en stad geleverd.

Het allerbeste toegewent voor de volgende levens-invulling."

Heer Van de Miessen: 4 jaar Raadslid. Een man met een duidelijke visie: Recht op zijn doel af. Weet wat hij wil en volgt die lijn. U verraadt Uw emoties niet snel: U laat er weinig van merken. De fractie zal uw deskundige inbreng missen.

Ik dank U, mijnheer Van de Miessen voor wat U in een volle Raadsperiode voor de stad en haar inwoners hebt betekend en gedaan. Ik wens U succes in Uw bedrijf en vergezel dat alles met beste wensen voor de toekomst."

"Heer Pauli: De VVD-fractie zal U node ontberen. Om Uw kwaliteit, om Uw brede maatschappelijke kennis van zaken, om Uw gulle lach, om Uw grappen, maar vooral om Uw krachtige persoonlijkheid en om het vele werk dat U voor de Bosche gemeenschap steeds hebt verzet. Moge Uw werk U vreugde brengen: Ik dank U voor de vriendschap, voor de inzet, voor het zeer vele dat U in een lange reeks van jaren voor de oude Hertogstad hebt gedaan."

"Heer Donners: Een man van grote en veelsoortige kwaliteiten, bestuurder en hockeyer; sportsman en kok (bent U ook voor andere fracties beschikbaar?) Volkshuisvesting, financiën en economie hadden Uw belangstelling en U hebt er Uw partij duchtig in meegeblazen. Het moge U goed gaan, dat is onze wens. En de dank van de Boschenaren vergezelt U daarbij."

Hierna overhandigt de VOORZITTER de 12 scheidende Raadsleden een geschenk (gegraveerde karaf) namens de gemeente, dit mét uitdrukkelijke instemming (applaus!) van de zijde van de Gemeenteraad als zodanig.

2. Toespraak door de heer W. van Heumen tot de scheidende wethouder mr. G.D.H. Verkuijlen.

Het is mij een eer en een voorrecht om als eerste van de zijde van de Gemeenteraad de betrokkene geluk te kunnen wensen met de toekenning van de Stadspenning. Het moet mij van het hart, dat aan het wethouderschap van de heer Van den Berg voor mij persoonlijk vele slapeloze nachten vooraf zijn gegaan: Het heeft destijds lang geduurd, voordat de heer Van den Berg zich bereid verklaarde om deze functie te aanvaarden. Uiteindelijk hebben wij echter geen van beiden spijt van deze toch belangrijke politieke beslissing gekregen.

Het "tijdperk-Verkuijlen" in de Bosche politiek wordt vandaag afgesloten na (voor betrokkene) 28 jaar lidmaatschap van de Gemeenteraad, waarvan 18,5 jaar als wethouder! De heer Verkuijlen is via de Kinderbescherming in de politiek terecht gekomen. Door zijn opvoeding goed voorbereid om een KVP-politicus te worden. Via de Martinus-school bij de Broeders, het Thomas-college en de Katholieke Universiteit van Nijmegen: Het kon niét Roomser! De Congregatie van de Broeder te Maastricht zou zelfs pogingen hebben gedaan om Verkuijlen in de congregatie op te nemen, waarschijnlijk als Broeder-econoom Verkuijlen; alleen al omdat dit in het geheel niét klinkt, ben ik verheugd, dat dit niet door is gegaan.

Via het Raadslidmaatschap wordt Verkuijlen wethouder, aanvankelijk voor 3 dagen per week. Ik vind dat een dergelijk werkschema snel in ere moet worden hersteld. Vanaf 1962 tot 1990 heeft hij sturing gegeven aan een forse groei. Ter illustratie hiervan enkele cijfer-voorbeelden. Betreffende 1962, het eerste jaar van het Raadslidmaatschap van de heer Verkuijlen, 1974, het eerste jaar van de heer Verkuijlen als full-time wethouder en 1990. Het aantal inwoners is gestegen van ongeveer 73.000 "zielen" tot 85.000 c.q. 91.200 "inwoners". Hierbij was de ondermijning van het KVP-gezag al duidelijk merkbaar. De opbrengst van de belastingen steeg van 2 miljoen gulden tot 9 miljoen gulden respectievelijk 24 miljoen gulden. De algemene uitkering uit het gemeentefonds van f 11 miljoen tot f 38 miljoen resp. f 90 miljoen, het totaal aan leningen en rijksvoorschotten van f 164 miljoen tot f 470 miljoen resp. f 927 miljoen en de boekwaarde van de investeringen van f 187 miljoen tot f 528 miljoen resp. f 1,107 miljoen. Gewaarborgde geldleningen: f 10 miljoen - f 223 miljoen - f 997 miljoen. Subsidies: f 1 miljoen, f 5,5 miljoen, f 20 miljoen. Bezoldiging wethouders in totaal: f 60.000,- - f 270.000 - f 722.000,-. Presentiegelden Raadsleden in totaal f 15.500,- - f 114.750,- - f 603.170,-.

De gemiddelde personeelskosten per jaar per persoon zijn gestegen van f 10.000,- via f 18.000,- tot f 65.000,-!

Over de persoon van de heer Verkuijlen. Wat was hij niet?

- Hij behoort niet tot de groep "who are all talking at the top of their voice about their most private affairs".
- Hij zal nooit zonder stropdas plaats nemen achter een bestuurstafel: Hij zou zich totaal ontkleed voelen.
- Hij zou zich nooit met opgeheven handen van achter het spreekgestoelte fysiek demonstreren om te laten zien, hoe schoon die handen zijn gebleven. (overigens heb ik bij gerucht vernomen, dat het bekende handengebaar van de geachte mevrouw Van den Eerenbeemt een kunstenaar zou hebben geïnspireerd tot de tekst voor een carnavalsschlager).

Wat is Verkuijlen wél ?

Een jurist die is gewend om te gaan met de regel en de wet. Zijn eerste vragen waren: Is het logisch, juist en waar, gericht op het formele. Daarnaast is hij een volbloed bestuurder, gewend aan het omgaan met en het moduleren van de regels en de wet. Zorgvuldig, rechtlijnig en enigszins voorzichtig, indachtig het Perzisch spreekwoord: "Maak geen deur open die je niet meer op slot kunt doen"! Met overzicht over het geheel en gevoel voor de details. Een scherp analyticus, met kennis van zaken als basis. Hij wilde de details kennen om het gehele proces mede te kunnen beïnvloeden. Hij heeft een grote werkkraft, neemt kennis van alle stukken en corrigeert teksten. Gelukkig schijnt er in mevrouw Van der Beek een kandidaat te zijn gevonden die bereid is om deze rol over te nemen. De heer Verkuijlen heeft bestuurd en heeft het proces (hoe dat moet gebeuren) mede beïnvloed en wel op een prudente wijze, maar flexibel genoeg om b.v. ook de laatste grote veranderingen positief te kunnen begeleiden. Hij heeft getoond in voor- en tegenspoed, bij groei én bij bezuinigingen te kunnen functioneren. Hij stelde het op prijs om in de raadszaal ook met zijn commissies te kunnen vergaderen en maakt zich zorgen over het behoud van de statuur van deze zaal.

Een literator, overigens geen grote vriend van de politiek, vindt dat de politiek kan worden vergeleken met een toneelspel, maar dan meestal met zwakke teksten. Ik ben het er mee eens, dat de politiek ook een ludiek karakter heeft, maar overigens geldt de opmerking over het taalgebruik beslist niet voor de heer Verkuijlen.

De heer Verkuijlen voelde zich op zijn plaats in de lokale politiek. Hij heeft een deuk opgelopen met de BVG-affaire; hij heeft moeilijke momenten gekend, vooral in 1986, toen "de vlam in de pan sloeg". ondanks het feit, dat de Raad expliciet anders had geconcludeerd, werd hij persoonlijk té exclusief geïdentificeerd met deze zaak. Soms bemerkte ik symptomen van vereenzaming. Het is zuur om op de vooravond van het afsluiten van een carrière een dergelijke zaak opnieuw in zijn volle omvang de revue te zien passeren. Dat deze zaak, hét grote ongenoegen van 's-Hertogenbosch, niet tot een afronding heeft kunnen komen, valt om allerlei redenen zeer te betreuren. Het zij zo! De heer Verkuijlen heeft ook een muzikale en een sportieve kant. Als sportsman zou ik hem willen typeren als een 4-3-3-type, uitgaande van een schaal van 7: 4 voor het leptosome, 3 voor het picnische en 3 voor het atletische. Ter vergelijking: Stanley Matthews heeft op deze schaal 3-5-3 gescoord, met een 5 voor het picnische. Deze was dan ook minder rationeel, sterker primair functionerend en meer extrovert.

De heer Verkuijlen heeft het venster open gehouden naar Europa: Trier, Leuven, Cardiff en ver daarbuiten. Vooral de contacten met Trier vond hij belangrijk. Het zal een bijzondere zorg zijn om binnen het nieuwe college iemand te vinden die even geschikt is om b.v. op de thee te gaan bij Nakasone.

De heer Verkuijlen heeft veel betekend voor de politiek in het algemeen en het CDA in het bijzonder. Hij wil nog geen eind maken aan zijn actieve leven: Studeren, reizen staan op zijn programma.

De Gemeenteraad biedt hem hierbij een cadeau aan ter stimulering van dergelijke activiteiten. Het streven was een video-camera, maar het beschikbare budget liet dit niet toe. De sponsoring van een geschenk is overwogen, maar als té riskant verworpen.

Geert Verkuijlen, ga genieten, reis veel en haal met je echtgenote in, wat er soms toch wel bij in is geschoten. Het moge jou en je gezin heel goed gaan!

Hierna overhandigt de heer VAN HEUMEN de heer Verkuijlen het geschenk namens de Gemeenteraad en mevrouw Verkuijlen een fraai boeket.

3. Toespraak door de heer Kagie tot de scheidende wethouder Ing. J.G. van den Berg.

De heer KAGIE: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, geachte wethouder, de heer Van den Berg.

Het was in 1978 beslist een verrassing, zowel voor de politiek in het algemeen als ook voor de direct betrokkenen in het bijzonder, dat de heer Van den Berg tot wethouder werd benoemd, na dertig jaar lang werkzaam te zijn geweest in het bedrijfsleven. Uiteindelijk heeft de heer Van den Berg ruim elf jaar gefunctioneerd als wethouder van de gemeente 's-Hertogenbosch, belast met de zorg voor openbare werken, verkeer en vervoer, milieu en monumentenzorg. Dat dit wethouderschap zo lang zou gaan duren, was zeker de eerste jaren minder vanzelfsprekend: Het heeft even geduurd, voordat de heer Van den Berg zich erbij neerlegde, dat meningsverschillen in de politiek soms niet te overbruggen zijn met het beantwoorden van alle en soms ook niet gestelde vragen. Geachte heer Van den Berg. U vond het maar niets, dat er ook Raadsleden waren, die het niet eens waren met uw voorstellen; u dacht dit te kunnen voorkomen, door op alle mogelijke vragen een antwoord te geven, uiteraard ná hiervoor het noodzakelijke voorbereidende werk te hebben verricht. Tijdens de vergaderingen van de desbetreffende commissie werd u geflankeerd door 6, 7 of soms nóg meer ambtenaren. Op zichzelf bezien valt het positief te waarderen, dat een wethouder tijdens de desbetreffende commissie-vergaderingen ook de "ambtenaren professionals" die de desbetreffende voorstellen uiteindelijk hebben voorbereid, op adequate wijze aan bod wil laten komen. Bij u heeft de praktijk echter enigszins anders gefunctioneerd: De ambtenaren mochten toezien en aanhoren, hoe de wethouder alle al dan niet gestelde vragen van een uitvoerig antwoord voorzag!

In het begin van de tachtiger jaren namen de commissie-vergaderingen onder het voorzitterschap van de heer Van den Berg de meeste tijd in beslag.

Onderwerpen, zoals bezuinigingen op het groen, de verkeers- en parkeerproblematiek etc. leidden vaak tot verhitte discussies. Hierbij moet ik dan nog bij gebrek aan kennis terzake, voorbijgaan aan de aanvaring tussen u en het Raadslid - uw waarschijnlijke opvolger - de heer Wijers, over het formaat van de tegels, te gebruiken bij de herinrichting van de Kerkstraat!

Als in 1983/84 de opvattingen van de fracties van PvdA en CDA over onderwerpen betreffende de portefeuille van de heer Van den Berg fors uiteen dreigen te lopen, roept de wethouder vertegenwoordigers van beide partijen/fracties bijeen: De heren Bierens, de nieuwe voorzitter van de CDA-fractie, Wijers, binnenkort waarschijnlijk wethouder, van Zijl, inmiddels lid van de Tweede

Kamer en spreker. Ons werd uitdrukkelijk voorgehouden, dat het CDA dit alles niet zó politiek bedoelde en dat juist daarmee toch vooral rekening zou moeten worden gehouden. De heer Terpstra had ons echter inmiddels geleerd, dat óók voorstellen van CDA-zijde in de eerste plaats op grond van politieke overwegingen en eventuele politieke consequenties moeten worden beoordeeld. Bij deze gelegenheid roken wij een kans: Het weinig produktieve klimaat van de desbetreffende commissie-vergaderingen was ook de pers niet ontgaan, evenmin als het Raadslid de heer Van der Vall. Er werden steeds indringender vragen m.b.t. de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van deze portefeuille gesteld. Op een gegeven moment zegt het Raadslid de heer Van der Vall, wellicht in een overijverige bui, het vertrouwen in de wethouder de heer Van den Berg op. Binnen de PvdA-fractie waren drie leden van mening, dat de tijd inderdaad rijp was voor vervanging van de wethouder de heer Van den Berg. Tijdens een fractievergadering op 21 januari 1984 bleek echter, dat plannen in een dergelijke richting van de leden Van Zijl, Jagersma en Kagie, met de grootst mogelijke klem werden ontraden door de toenmalige wethouders Lenze en Dona alsmede door de toenmalige fractievoorzitter mevrouw Van der Beek. Terugblikkend moet worden geconstateerd, dat déze ondubbelzinnig gelijk hebben gekregen. Waren de politiek aanspreekbare resultaten in de eerste jaren ogenschijnlijk wellicht uitgebleven, vanaf 1984 tot het huidige moment heeft de wethouder de heer Van den Berg een ongekennde produktie gemanifesteerd! De resultaten waren en zijn er nog steeds en zullen er ook in de nabije toekomst nog zijn. In dit opzicht heeft de heer Van den Berg zijn beide opvolgers, - kennelijk zijn voor zijn opvolging twee portefeuillehouders nodig! - een uitdrukkelijke, omvangrijke maar vooral ook duidelijke taak nagelaten! De resultaten die de wethouder de heer Van den Berg heeft bewerkstelligd zijn, ook als rekening wordt gehouden met een periode van 11 jaar-wethouder, indrukwekkend te noemen! Vanaf de begrotingsbehandeling in 1985 heeft de wethouder dan ook terecht kunnen rekenen op de noodzakelijke ondersteuning van de zijde van de Gemeenteraad, in vele gevallen van de Raad in volle breedte. Op het gebied van de beleidsontwikkeling was het de Raad of het ambtelijk apparaat maar vaak vooral ook de wethouder zelf die verder wilde gaan dan gangbaar was, in het bijzonder wat het milieu betreft. Hierbij gaat het uitdrukkelijk niet alleen om de prijzen, behaald voor het "oppoetsen" van de stad! Nee wethouder de heer Van den Berg, daarin gesteund door de Gemeenteraad, heeft een milieubeleid vorm gegeven, waarmee 's-Hertogenbosch ook in landelijk opzicht duidelijk voorop loopt. Als dit werd geconstateerd, zei echter de wethouder zelf direct: "Ja, maar ..... wij moeten nóg een stap verder", hierbij enthousiast gesteund door de fracties van Groen Links en PvdA en hierin "gevolgd" door de eigen fractie. Het verkeers- en vervoersbeleid is wellicht nog het meest traditioneel; de wethouder heeft altijd al een aversie gehad tegen voorstellen om de circulatie-mogelijkheden voor automobilisten in de binnenstad te beperken. Anderzijds was de heer Van den Berg een van de drijvende krachten achter de ontwikkeling van een aantrekkelijker openbaar vervoer, dit ondermeer in de functie van vice-voorzitter van het grote-steden-overleg Openbaar Vervoer. Het is ook zijn verdienste, dat 's-Hertogenbosch een hoog niveau van voorzieningen op het gebied van het openbaar vervoer kent. Ook onderwerpen, die in de dagelijkse praktijk van het openbaar bestuur minder spectaculair zijn, konden rekenen op een ongekennde inzet van de wethouder de heer Van den Berg: Dit geldt in het bijzonder voor b.v. de restauratie van de stadswallen en de Binnen-Dieze. Ook was opvallend zijn gedrevenheid voor de behartiging van de

belangen van de kwetsbare verkeersdeelnemers: Zie b.v. de voorzieningen voor de visueel gehandicapten. Niet spectaculair, maar volgens de wethouder wél zonder meer noodzakelijk. Kenmerkend was in dit opzicht de reactie van de wethouder, toen een Raadslid de vraag opwierp, of een investering ad f 400.000,- t.b.v. gidslijnen voor visueel gehandicapten wel in overeenstemming was met het geringe aantal direct-betrokkenen. De wethouder werd zonder meer "furieus"! In elk geval heeft deze reactie er mede toe geleid, dat het desbetreffende voorstel unaniem werd gesteund.

De naam van de heer Van den Berg is ook onlosmakelijk verbonden aan het Parkeerschap. Hoewel dit Parkeerschap in 's-Hertogenbosch - anders dan in Willemstad - nog steeds niet daadwerkelijk van de grond is gekomen, is het toch de verdienste van de wethouder geweest, dat er thans weer sprake is van een alleszins redelijke overleg-situatie tussen het gemeentebestuur en het bij de binnenstad direct betrokken bedrijfsleven, direct gericht op een verantwoorde spreiding van verantwoordelijkheden, wat de bereikbaarheid van de binnenstad betreft. Hierna nog enkele voorbeelden van andere "wapenfeiten" van de wethouder de heer Van den Berg, die overigens onmogelijk allen in dit korte tijdsbestek kunnen worden opgesomd: De bouw van een aantal parkeergarages op basis van een gezonde financiële huishouding, de zuid-west-tangent etc.. In dit verband ligt het voor de hand om nader aandacht te schenken aan de wijze waarop de heer Van den berg wist om te gaan met hogere overheden. T.b.v. de realisering van de Z/W-tangent heeft hij, op welke wijze dan ook, miljoenenbedragen van de rijksoverheid weten "los te peuteren". In elk geval staat vast, dat dit bepaalde kwaliteiten vereist: Men moet op het juiste tijdstip de juiste mensen of instellingen benaderen met een op juiste wijze onderbouwd pleidooi. De heer Van den Berg heeft hiervoor "een neus": Heel strategisch en na wél-overwogen keuzes is hij in landelijke organisaties, commissies, gaan optreden. Zo was hij in de al eerder vermelde functie van vice-voorzitter van het Grote Steden-overleg Openbaar Vervoer regelmatig de opponent van de minister van Verkeer en Waterstaat. Die onderhandelingen betroffen uiteraard zeer belangrijke onderwerpen, maar buiten deze onderhandelingen om had de wethouder ook nog enkele andere zaken te regelen. Men kende de heer Van den Berg "in het Haagse" en hij werd alom geaccepteerd als een zeer competente vertegenwoordiger van de gemeente 's-Hertogenbosch.

Tegelijkertijd had de wethouder oog voor het detail. Met eenzelfde gedrevenheid richtte de wethouder zich op locale problematieken en wel op buurt- en straat-niveau, zeker als het onderwerpen betreffende de verkeersveiligheid of de woonomgeving betrof. Tot op het laatste moment heeft de betrokkene in deze en dergelijke aangelegenheden een gedrevenheid aan de dag gelegd van een veertigjarige, terwijl toch doorgaans anderen bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd tenminste enigszins gas zouden hebben teruggenomen. Voor zijn beide opvolgers in het college laat de heer Van den Berg beleidsterreinen na, waarvoor orde op zaken is gesteld; m.b.t. nieuwe ontwikkelingen zijn de desbetreffende discussie-stukken thans reeds bij de drukker ingeleverd! Het is nog maar een vraag, of de nieuwe portefeuillehouders Verkeer/Vervoer en Milieu het tempo van de heer Van den Berg zullen kunnen bijhouden.

Geachte heer Van den Berg. Sprekende namens de Gemeenteraad zou ik u namens de gehele gemeente dank moeten betuigen, maar dit is in feite een schier onmogelijke opgave, gezien uw vele verdiensten op zo vele terreinen. Daarom wil ik thans namens de Gemeenteraad volstaan met een bescheiden blijk van waardering én met de beste wensen voor nog vele jaren in goede gezondheid voor

u persoonlijk en voor uw gezin.

(Hierna overhandigt de heer KAGIE de heer Van den Berg een geschenk namens de Gemeenteraad en mevrouw Van den Berg een boeket bloemen.)

4. Toespraak door de heer mr.dr. P.D.A. Claessen tot de scheidende wethouder drs. C.A.M. Tetteroo.

De heer CLAESSEN: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, geachte wethouder de heer Tetteroo.

Waarde Cees, jouw vertrek als wethouder nu, lijkt mij een illustratie te zijn van de vele verhalen die na de verkiezingen van 21 maart verschenen zijn en die - kort gezegd - inhielden dat het referentiekader van de politiek niet altijd aansloot bij dat van de inwoners. Immers, buiten en binnen het stadhuis kon je rekenen op een brede steun en waardering en toch dwingen de "ijzeren wetten van de politiek" nu tot vertrek.

Als we de verschillende beleidsvelden beschouwen, die je onder je beheer had, dan blijkt er veel gebeurd te zijn. De clustering van sportaccomodaties mag genoemd worden in dit verband, maar evenzo de concentratie in MBO en HBO onderwijs. Er is in die werelden de afgelopen jaren veel leven in de brouwerij geweest. We praten dan over activiteiten in sectoren waarin je vroeger actief was.

Als wethouder trad je aan met een relevante ervaring en inzicht in de sectoren onderwijs, sport en niet te vergeten financiën. Je bracht ook een zekere onrust mee. Het is bij jou vaak roepen, duwen en trekken tegelijk met als gevolg dat je soms wat slordig met je tomeloze energie omspringt en de omgeving er ook wel eens moe van wordt. Die energie heb je overigens de afgelopen jaren ten nutte gemaakt door je actief te begeven op beleidsvelden waarop je je eerder niet manifesteerde. Zo heb je hard meegewerkt aan een nieuwe plaatsbepaling van de sociale werkvoorziening en ook aan een herstructurering van het welzijnswerk. De WSW zit op een nieuw spoor en het welzijnswerk is even niet boos. Daarnaast heb je in feite een bijna nieuw beleidsterrein aangeboord en geëxploreerd: het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid. Jouw eigen partij die zich relatief wellicht het meeste met dit probleemveld inlaat, is op dit punt op haar wenken bediend. Bestuurlijk deed zich hier de complicatie voor dat voor het slagen van het beleid de medewerking van zoveel organisaties en instellingen noodzakelijk was. Ik denk aan het GAB, maar ook aan de organisatie van de SD die nieuwe activiteiten moest ondernemen, het onderwijs dat zich meer moest richten op de arbeidsmarkt en ook b.v. het sociaal-culturele werk dat op dit punt een taak toebedeeld kreeg. Het is bepaald een bestuurlijke prestatie om in een dergelijk netwerk de mensen in dezelfde richting gesteld te krijgen. Je hebt met je optreden nog eens geïllustreerd dat behalve een politieke oriëntatie ook een bestuurlijke bekwaamheid noodzakelijk is om te slagen in het ambt van wethouder. Die bestuurlijke oriëntatie bleek ook uit de geschriften van jouw hand die je ons deed toekomen en waarin de nieuwste trends in management-land beschouwd werden op hun gevolgen voor het werk van de gemeentelijke organisatie. Ging het over zelfbeheer, dan volgde er een verhaal over zelfbeheer bij sportaccomodaties. Ging het over budgetsubsiëring; dan volgde er een verhaal over de wenselijke veranderingen bij W&R. Ging het over regionalisering; dan volgde er een verhaal over de pro's en contra's van toepassing van dit proces in het onderwijs.

Meer in het algemeen valt mij over de periode van het wethouderschap van Tetteroo op, dat hij zijn authenticiteit hoog heeft weten te houden. Hij bleef een beetje VNG'er, door zijn continue oriëntatie op de vraag naar meer macht en middelen voor het gemeentebestuur. Hij bleef ook socioloog, getuige zijn oriëntatie op het in gang zetten van bewegingen en processen. Beleidsontwikkeling kenmerkt de periode van zijn wethouderschap nadrukkelijk. Hij bleef ook marinier, getuige het gemak waarmee hij de vele natte pakken bleef incasseren na een reis op de fiets. Hij bleef ook tussen de mensen getuige zijn blijvende hekel aan capsones. Tenslotte past bij zijn vertrek een relativerende kanttekening. Hij vertrekt als wethouder maar blijft als lid van het gemeentebestuur.

(Hierna overhandigt de heer CLAESSEN de heer Tetteroo een nader door de Kunstacademie in te vullen geschenk en mevrouw Tetteroo een passend bloemenboekje).

5. Toespraak door de heer P. Kagie tot de scheidende Raadsleden

De heer KAGIE: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, geachte Raadsleden. Jan Donners was vanaf 1986 Raadslid voor de VVD. Tekenend voor Donners houding in het Raadswerk is je motivering om af te zien van zittingname in de nieuwe Raad. Je stond tweede op de lijst van de VVD en nadat bleek dat je partij niet zou deelnemen aan het nieuwe college bedankte je. De afgelopen vier jaar manifesteerde je je niet als lid van een oppositiepartij. Je ging niet keihard de confrontatie aan. Jij prefereerde het bewerkstelligen van resultaten langs de weg van overreding. Nu je de Raad verlaat veracht ik dat de BSF nog meer zal gaan profiteren van de al grote inzet van jou als bestuurslid. En de Bosche Hockey-club voorlopig nog niet af is van Jan Donners als Hockey'er. En ik begrijp dat we in de toekomst wellicht een keer mogen genieten van jouw kookkunsten of zit dat er voor de PvdA niet meer aan vast?

Fons van Bokhoven.

Mijn fractiegenoot Fons van Bokhoven is van oktober 1987 lid van de Raad. Hij valt dankzij de zware nederlaag van de PvdA uit de fractie. In de korte periode dat je in de Raad zat heb je je met name gemanifesteerd in volkshuisvesting. Het voor de PvdA gevoelige onderwerp privatiseren van het gemeentelijk woningbedrijf ja of nee, was bij jouw in vertrouwde handen. Nu je de Raad verlaat krijg je meer vrije tijd! Ik verwacht niet dat je je af hoeft te vragen wat zal ik nu gaan doen. Naast je hoofdbetrekking/baan als belasting inspecteur en Raadslid ben je actief op uiteenlopende terreinen. De groots opgezette bridge drive is een van de zaken waar je verantwoordelijk voor bent. Wellicht krijg je nu wat meer tijd voor het tot je nemen van een alcohol-arm pilsje in een van de Bosche café's waar je door het vele Raadswerk de laatste jaren niet aan toe kwam.

Piet Zuidam

Vanaf juni 1989 Raadslid voor de PvdA, twijfelde of het wel wat was voor hem toen hij in aanmerking kwam als opvolger, heeft eerst een opvolgingsmogelijkheid laten lopen. Eenmaal lid van de Raad heb je de smaak te pakken gekregen. De uitslag voor de PvdA maakt het niet aannemelijk dat jij de komende vier jaar zal opvolgen. Een voordeel van jouw vertrek is dat de woningbouwcorporatie "Beter Wonen niet langer het risico loop een gedreven en deskundig bestuurslid kwijt te raken.

Helma Thiers

Sommige partijen pakken het echt anders aan. Waar bij meerdere partijen bij gebleken geschiktheid vrouwen de voorkeur krijgen boven mannen is dat bij Knillis anders verlopen. Antoine Jacobs vond het nodig om voor te kruipen. Dat heeft tot gevolg dat we jouw inbreng bij de discussie over het nieuwe verkeers- en vervoersbeleid zullen moeten missen. Jouw opvattingen zoals verwoord de laatste jaren in de commissie verkeer zouden bepaald niet misstaan bij de omslag die we hopen te bewerkstelligen in het Verkeer- en vervoersbeleid, een omslag ten gunste van het milieu. Ook al ben je dan niet betrokken bij de start van die discussie. Het vervolg en het bewaken van de uitkomst zal je wellicht wel weer meemaken. Misschien zullen we de Knillis inbreng wel helemaal moeten missen. Ik heb in de wandelgangen opgevangen dat Knillis overweegt niet meer deel te nemen aan de beraadslagingen in de commissie.

Peter Christophe

In 1986 sprak burgemeester Van Zwieten jou als afscheidnemend Raadslid toe. Toen kon gesteld worden dat het een kwestie van tijd zou zijn of jij zou als eerste opvolger weer in de Raad verschijnen. Ferd van de Eerenbeemt vertrok in 1987 en Peter Christophe nam opnieuw zitting. Met name in de commissie volkshuisvesting speelde jij een prominente rol, het was dan ook niet zo vreemd dat je met wethouder Van der Beek, en Guus Paanakker in de bestuurscommissie van het gemeentelijk woningbedrijf terecht kwam. Ik ken niet alle CDA-Raadsliden even goed, maar enige vergelijking kan ik maken. Naar mijn idee hebben we in jou de afgelopen jaren een CDA-er aangetroffen die niet uit de grijze doos kwam. Verrassend en beoogd verfrissend te zijn was de keuze van het CDA om jou niet op een verkiesbare plaats te zetten. Het in de wandelgangen gehoorde argument was: "Er moet nieuw bloed in die fractie". Als ze daarvoor jou opofferen dan gaan we spannende tijden tegemoet met de CDA-fractie na 1 mei.

Bert Pauli

Raadslid van 1982 tot nu. De laatste vier jaar als fractievoorzitter van de VVD-fractie. Een liberaal onder de VVD-ers. Volgens sommigen op zich al een verdienste. In de Bosche Raad heb je die liberale grondhouding ook getoond. Mede dankzij je optreden is de onproductieve polarisatie die in de Bosche Raad aan de orde was in 1985 en 1986 met als bron de kwestie BVG omgebogen in werkbare politieke verhoudingen. In het optreden van jou was ook nadrukkelijk merkbaar dat jij in de marktsector werkzaam was. Je specifieke kennis van zaken manifesteerde je ondermeer daar waar het privatiseringsoperaties betrof Brabant-hallen en slachtbedrijf. Aan Pauli is de laatste jaren nogal getrokken vanuit de marktsector, je nieuwe topfunctie bij een groot concern dwingt je de Raad nu dan te verlaten.

Theo Strijers.

Theo Strijers kwam op 24 jarige leeftijd in de Bosche Raad, samen met Hans Dona, zij kenden elkaar nog van de PSP??

Geheel sporend met de klassieke sociaal-democraten ging Strijers bijzondere aandacht uit naar volkshuisvestingsvraagstukken en cultuur. Een dak boven ieders hoofd in de jaren zeventig niet vanzelf en de voorziening langs de weg van de verwondering, van vernieuwende cultuuruitingen. Daarvoor zette jij je in. Je nam geen afwachtende houding aan als Raadslid, als het college niet met voorstellen komt dan moet je er zelf mee komen. Je initiatiefvoorstel om de woonruimtetwet in te voeren in 1978 is illustratief.

Halverwege de jaren tachtig werd je voorzitter van de PvdA-fractie. Als er in de laatste weken in artikelen over de verkiezingsnederlaag van de PvdA gesproken wordt over een afrekenen met de arrogantie van de macht van de lokale pvdA-bestuurders in diverse steden, dan kan dat, indien het waar zou zijn, in ieder geval geen betrekking hebben op de wijze waarop Theo Strijers als voorzitter van de grootste fractie de laatste vijf jaar optrad.

Argumentatie stond voorop. Strijers is een gedreven democraat, hij wenste rekening te houden met wat anderen er van vonden binnen én buiten de Raad. Deze houding, waar de democratie het in essentie van moet hebben, maakte het in 1986 mogelijk dat er een einde kwam aan de door mij zojuist geschetste polarisatie (rondom de kwestie Stienstra), met als uitkomst de Raadsonderzoekcommissie. De Raad bleek over een zelfreinigend vermogen te beschikken.

Pauli als fractie-voorzitter VVD en Strijers, fractievoorzitter PvdA, waren de krachten achter dit zelfreinigende proces.

Ik ga er van uit jullie nog regelmatig te treffen,

Voorlopig bedankt voor de collegialiteit.

6. Toespraak door de heer mr. dr. P.D.A. Claessen tot de scheidende Raadsleden

De heer CLAESSEN: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, geachte leden van de Gemeenteraad.

Herman Wijnhoven. Je gaat te vroeg weg.

Niet slechts omdat we samen afgesproken hadden, dat we in dit gezelschap ooit nog eens een revolutie zouden ontketenen; maar meer nog omdat je de sfeer in de diverse verbanden binnen dit gemeentebestuur nadrukkelijk positief beïnvloedde. Relativeringsvermogen en gevoel voor humor zijn eigenschappen die vaak samengaan en dat is bij jou ook nadrukkelijk het geval. Het is goed daarmee geconfronteerd te worden op de momenten dat anderen de indruk wekken dat er slechts 1 probleem op de wereld is nl. het toevallig aan de orde zijnde agendapunt in commissie of Raad.

Overigens dient ook nadrukkelijk je inhoudelijke inbreng vermeld te worden. Dat was de laatste twee ritten vooral in de sector Cultuur. Weliswaar in de luwte van partijgenoten die wethouder waren, maar toch onmiskenbaar één van de deskundigen.

Ik heb begrepen dat je een aantal nieuwe uitdagingen in het leven bent aangegaan en vanuit die optiek en mede gelet op je lange zittingsduur is je vertrek begrijpelijk. Als collega betreur ik je vertrek omdat je aanwezigheid bijdroeg aan de animo voor dit werk.

Jacques v.d. Miessen.

Na 1 rit ga ook jij ons verlaten. Ik kende je reeds voor je komst in deze Raad en wist dus dat een zekere directheid en een groot doorzettingsvermogen je optreden kenmerkten. Je had het daarbij soms moeilijk om de verschillende rollen die je bekleedde - politicus en O.G. makelaar - uit elkaar te houden. Je was immers met het probleem bezig. Je kennis van de O.G. markt kwam anderen overigens ook wel eens van pas. Ik herinner mij -in dit verband- de laatste vergadering van deze Raad over de Brabant-hallen waarin je in recordtempo de zakelijke gevolgen van het zoveelste wijzigingsvoorstel analyseerde. Ik wens je veel sterkte.

Remco Herfst.

Na twee jaar vertrekken is wel erg vlug; maar ja ..... met 4 partijen op 2 zetels zitten is ook wel iets bijzonders. Je aanwezigheid is zeker niet onopgemerkt gebleven. Je optreden kenmerkte zich dan ook door een oriëntatie op een beperkt aantal issues. De intensiteit waarmee je dan met de problemen bezig was, was groot. Het minimabeleid dreigt op enig moment je exclusieve aandachtsterrein te worden. Dit illustreert de betrokkenheid die je bij dit werk hebt getoond.

Rob Bots.

Je bent minder een echt vertrekkende man dan een speler die uit het veld is gestuurd. Spelers die uit het veld zijn gestuurd, komen meestal weer snel terug. De gedwongen rust lijkt je effectief te willen aanwenden door je te richten op de totstandkoming van publicaties. Het eerste onderwerp - dat ging over de vraag waarom hij het veld was uitgestuurd - was een voor de hand liggende keus voor een publicatie. Ik voorspel dat de door jou ontwikkelde gedachten de komende tijd een rol zullen spelen bij de discussie die ongetwijfeld zal ontbranden over de vraag of het gemeentebestuur zijn werkwijze en de intensiteit van contacten met de burgers niet zal moeten wijzigen. Tot ziens.

Harriët v.d. Eerenbeemt.

Met jouw vertrek verdwijnt een stuk directheid uit deze Raad. In je optreden was zeker ook de dogmatiek van Groen Links herkenbaar. Dat bleek in de debatten over verkeer, anti-apartheidsbeleid. Kenmerkender voor je optreden is volgens mij echter dat je onechtheid en gekunsteldheid in het optreden van anderen wist op te merken. Je getuigt van een - in jouw kringen niet zo vaak voorkomend - sterk realiteitsbesef en soms ook wel van cynisme. Je hebt er n.m.m. sterk aan bijgedragen dat de stem van G.L. - na het vertrek van E. de Rooy en E. v. Onck - met gezag is blijven doorklinken. Ik weet dat je enthousiast bent over je nieuwe baan bij de ENFB. We zullen je hier vermoedelijk dan ook niet snel meer terugzien. Jammer, het ga je goed.

7. Afscheidsrede door wethouder mr. G.D.H. Verkuijlen

Wethouder de heer VERKUIJLEN: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, leden van de Gemeenteraad en genodigden.

In het bijzonder stel ik het op prijs dat tijdens deze buitengewone vergadering twee ereburgers van de stad 's-Hertogenbosch aanwezig zijn en dat ook aan mij het ereburgerschap van de stad 's-Hertogenbosch is verleend. Mijn hartelijke dank hiervoor alsmede uiteraard ook voor het zeergewaardeerde geschenk in de vorm van een zó fraai gegraveerde karaf.

Bijzonder blij ben ik ook met het geschenk van de zijde van de Gemeenteraad in de vorm van een nieuwe en moderne typemachine:

Hierbij zeg ik toe, dat deze beslist niét zal worden misbruikt voor het opstellen van allerlei "ingezonden brieven"!

Mijnheer de voorzitter: Uw lovende woorden hebben mij enigszins verlegen gemaakt. Uiteraard bestaat geen enkel mens uitsluitend en alleen uit epiteta ornantia: altijd is er ook een andere zijde. Hoe het ook zij, ik heb in het bijzonder genoten van de hartelijkheid van uw woorden en bovendien beschouw ik de toekenning van de Stadspenning als een grote eer. Tot in lengte van jaren hoop ik hierin een symbool te mogen zien van mijn langdurige verbondenheid met het stadsbestuur van 's-Hertogenbosch.

Uiteraard zijn er vele redenen geweest, waarop de Raad uit zijn midden de heer Van Heumen heeft aangewezen om mij bij mijn afscheid toe te spreken: Vele jaren zijn wij gezamenlijk in de politiek opgetreden en bovendien lijkt de heer van Heumen aangewezen om mij in het college B en W op te volgen. Het heeft mij beslist gerustgesteld, dat de heer Van Heumen blijk heeft gegeven van de zo noodzakelijke realiteitszin.

In de reeks van afscheiden, waarin dit afscheid van de Raad een hoogtepunt vormt, heeft uiteraard ook steeds de BVG-affaire een rol gespeeld. Deze affaire vormt inderdaad een onderdeel van de realiteit die niet zonder meer kan worden genegeerd. De wijze waarop de heer van Heumen hierover met zo bemoedigende woorden heeft gesproken stijgt vèr uit boven vele andere en vaak onuitroeibare beelden, die kennelijk opzettelijk in verband met deze affaire in het leven zijn geroepen.

Ofschoon ik voldoende tijd heb gehad naar dit moment toe te leven, is het ondergaan ervan toch iets heel anders.

Op een oor na 10.000 dagen lid van de Raad; daarvan twee-derde lid van het dagelijks bestuur van de stad. Het gaat niet alleen deel van je uitmaken, het neemt je volledig in beslag. Daar zet ik dan nu een streep achter: het is mooi geweest!

Dankbaarheid overheerst. Dankbaarheid voor zoveel interessante en boeiende zaken, waarbij ik betrokken was, waaraan ik sturing mocht geven, die ik van de grond af of verder mocht ontwikkelen en waarvan tenslotte genoeg merktekens zijn overgebleven, die dat kunnen getuigen.

Dankbaarheid ook voor de verrijkende relatie met al die honderden mede-Raadsleden. Zij waren mede-spelers of tegen-spelers; zij waren van mijn eigen partij of van andere partijen en groeperingen. Zonder hen zou mijn functioneren niet mogelijk zijn geweest. Al die jaren heb ik mij verzekerd geweten van een brede steun in de Raad. Dat is een groot voorrecht, waarvan ik mij zeer bewust ben.

Een discussie op argumenten was mij het liefst. Te weinig tegenspel maakte mij niet gelukkig. Raadsleden, die ik niet kon overtuigen - en er waren daarbij zeer hardnekkige - heb ik weliswaar als tegenstander, maar nimmer als vijand ervaren; de relaties, ook in de persoonlijke sfeer, werden er niet door aangetast.

Deze houding en dit gedrag waren binnen en buiten de Raad voor mij van grote morele betekenis.

Men zal het mij niet kwalijk nemen dat ik in het bijzonder even stil sta bij mijn eigen partij, vanaf 1962 de K.V.P., daarna het C.D.A. Mijn politieke vrienden in mijn eigen partij hebben mij een ongehoord aantal jaren in continuïteit hun vertrouwen geschonken en mij in de gelegenheid gesteld als hun vooruitgeschoven post te functioneren, zes jaar als fractievoorzitter, twee keer als lijsttrekker, bijna negentien jaar als wethouder.

De achtereenvolgende generaties in K.V.P. en C.D.A. ben ik daarvoor uitermate veel dank verschuldigd. Ik kan hen verzekeren, dat ik mij vanzelfsprekend sterk met hen verbonden zal blijven voelen.

Vervolgens richt ik mij tot de waarnemend gemeentesecretaris en in hem tot die ontelbaar vele gemeentelijke medewerkers. Zij, die in mijn buurt functioneerden, waren voor mij een onmisbare steun en toeverlaat. Maar ook zij, die voor mij min of meer onzichtbaar op de achtergrond bleven, waren een noodzakelijke voorwaarde om het werk, waarvoor ik gesteld was, te kunnen doen. Natuurlijk is het zo dat de dames en heren, die in meer directe zin tot mijn ondersteuning geroepen waren, voor mij het meest hebben betekend. Daarom noem ik nog eens heel kort de taakvelden die het betrof: onderwijs, sport, recreatie, jeugdzaken, woonruimteverdeling, financiën, informatievoorziening, gemeentebedrijven in de marktsector, economische ontwikkeling, perspectiefferruiming, marktzaken, stadsschouwburg Casino. Drie gemeentesecretarissen en een waarnemer heb ik meegemaakt en uiteraard de laatste jaren het Algemeen Management Team en zijn co-managers, de staf van de secretaris en daarbinnen speciaal de algemeen beleidscoördinator, de afdeling voorlichting, alsmede de mensen van het secretariaat, waaronder in het bijzonder mijn secretaresse Gerjan en haar voorgangsters.

Zij allen reikten mij hun ondersteuning, hun deskundigheid, hun betrokkenheid en hun persoonlijke relatie aan, die voor mij van onschatbare waarde zijn geweest en waarvoor ik in hun richting grote erkentelijkheid verschuldigd ben. Ik kan hen bovendien verzekeren dat ik erg veel van hen opgestoken heb, dat nu tot mijn bagage behoort.

Het is allerminst opzienbarend als ik u zeg dat het deelgenootschap van de achtereenvolgende colleges van B. en W. uiteraard de harde kern van mijn bestuurlijke loopbaan heeft gevormd.

Vier burgemeesters waren er voorzitter van. Ik was lid van zes colleges en heb een veelvoud aan collega-wethouders meegemaakt. Ofschoon ook ik als iedere portefeuillehouder voor voorstellen in de uitgavensector primair de steun van het college moest verwerven, is mijn rol vanaf 1974 toch vooral bepaald door de eigen aard van de financiële portefeuille en de daaruit voortvloeiende verbinding met het algemeen beleid. Die rol heeft mij in het bijzonder aangesproken in het werk binnen het college, waarbij ik mij altijd heb laten leiden door de overweging, dat met een goed uitgebalanceerd en consistent financieel beheer en beleid veel mogelijk is in het belang van de stad en haar inwoners. Wat aan zo'n colleegetafel in al die jaren passeert, is eigenlijk onvoorstelbaar. Je bent echt in de keuken van het bedrijf en je leert de geheimen van de kok kennen. Het is ook in het college dat je direct in

aanraking komt met de coalitie tussen verschillende partijen. Naast het functioneren in een collectief als zodanig wordt dit collectief mede bepaald door coalitiesamenwerking, waardoor je dus steeds met een dubbele loyaliteit moest omgaan: naar de coalitiepartner én naar de eigen achterban. De continue lijn van een constructieve samenwerking in al die coalitiecolleges heeft voor de Bosche lokale politiek naar mijn opvatting nadrukkelijk meerwaarde gehad, waardoor ook moeilijke beslissingen in goede harmonie konden worden genomen. Voor de samenwerking en de prettige persoonlijke bejegening ben ik alle collega's van toen en van u uitermate dankbaar. Ik wil er de wens aan verbinden dat de ervaring van een positieve samenwerkingsrelatie ook bij het nieuwe college van B. en W. de overhand zal hebben. Ik geef u mijn beste wensen mee voor de komende jaren, die veel van u zullen vragen.

Tenslotte wil ik u, dames en heren, zonder veel omhaal zeggen dat ik meer dan bij wie ook op een enorme manier in het krijgt sta bij mijn lieve echtgenote. Zij heeft het dan toch maar gepresteerd om mij al die jaren de ruimte te geven om mijn werk te doen en mij daarbij ook met haar niet aflatende belangstelling te ondersteunen.

Ik ben mij ervan bewust dat jouw taak, Anny, best zwaar is geweest en ik heb er bewondering voor hoe je daarmee bent omgegaan. Ik denk dat mijn veelvuldige afwezigheid voor jou en de kinderen niet altijd plezierig en gemakkelijk is geweest. Bedankt voor jouw fantastische partnership: onzegbaar en onbetaalbaar! Ik vind het dan ook terecht dat jij deelt in de waarderende woorden, die vanavond gesproken zijn.

Nu is dan het moment aangebroken dat ik hier in deze zaal voor het laatst in een vergadering van de Gemeenteraad het woord voer.

Natuurlijk doet dat mij wat en het zal even wennen zijn. Toch zal ik met opgewekt gemoed een nieuwe stap zetten in mijn levensloop en ik stel mij daar nog veel van voor.

Bedankt, Gemeenteraad.

Bedankt, college van B. en W.

Bedankt, ambtelijke medewerkers.

Bedankt, stad 's-Hertogenbosch.

Het was fijn om met u allen te mogen samenwerken.

Veel inhoudvolle herinneringen zullen mij met u blijven verbinden.

Het ga u allen goed.

Denk daarbij aan 's-Hertogenbosch: want dat is een stad om lief te hebben!

8. Afscheidsrede door wethouder ing. J.G. van den Berg

Wethouder de heer VAN DEN BERG: Mijnheer de voorzitter, leden van de Gemeenteraad, dames en heren genodigden, geachte toehoorders.

Daar sta je dan om na 11 jaar wethouderschap afscheid te nemen van de mensen met wie je graag hebt samengewerkt en afscheid te nemen van je werk dat je met zoveel genoegen hebt gedaan.

In Den Bosch is 11 een bijzonder getal. U weet allen dat ik dan bedoel het getal 11 in Oeteldonk.

Een naam van onze stad welke wij op gepaste tijden graag aannemen.

11 jaar was voor mij zo'n aantrekkelijk getal dat, toen ik in december 1988 65 jaar werd, een ogenblik gedacht heb om er mee op te houden. Ik heb dat toen niet gedaan, ik wilde namelijk de 11 jaren volmaken.

Belangrijkste reden was echter dat ik de samenwerking in het college, met de

Gemeenteraad en de ambtelijk organisatie en vele andere betrokkenen zo goed en intens vond, dat ik, als God het beliefdde, besloot het karwei in deze zetting af te maken.

Ik heb daar geen spijt van gehad, integendeel. Ik zou het jammer hebben gevonden als ik vandaag hier niet had kunnen staan om gezamenlijk een bestuursperiode van 4 jaar opnieuw met elkaar af te sluiten.

Er zijn en worden bij een gelegenheid als vandaag en ook in de komende dagen ongetwijfeld veel waarderende woorden gesproken. Ik ben daar zeer dankbaar voor, ik kom daar direkt op terug. Maar het is goed dat toch ook sterk te relativieren. U kent ongetwijfeld het verhaal van de man die naar het afscheid van zijn vriend en collega ging. Hij was wat laat en sloot achter aan in de overvolle zaal. Na enige tijd dacht hij nadat hij het e.e.a. aangehoord had, ik ben zeker bij het verkeerde afscheid en ging weg.

Nu, ik voel mij vandaag niet bij het verkeerde afscheid. Ik voel mij er best bij thuis, maar dat het je gelukt is om goed te kunnen werken en resultaten te boeken, wil ik vandaag delen met anderen.

Ik las deze dagen in een tijdschrift een mij aansprekende opmerking en ik citeer "Succes heeft niets te maken met wat je in het leven wint of bereikt voor jezelf. Het is wat je doet voor anderen:"

Het is dus samenwerken met anderen voor anderen.

In een college waarin je dagelijks maar in ieder geval wekelijks met elkaar om de bestuurstafel zit, gaat het erom hoe kun je met elkaar samenwerken.

Dat is niet zo eenvoudig, er zitten mensen bij elkaar met zeer verschillende opleidingen, karakterstructuren, stijlen van omgaan, van groot verschil soms in politieke ervaring etc.

Wat bezielt iemand eigenlijk om wethouder te worden. Onlangs las ik hierover een duidelijke vraagstelling: Is het een roeping, een droom, een ideaal of ook een vak.

In mijn carrièreplanning kwam de politiek niet voor. Maar als je gevraagd wordt, en dat was bij de kandidaatstelling in 1978 voor de lijst van het CDA, dan streelt dat je ijdelheid en stap je er in. In 1979 werd ik tussentijds gekozen tot wethouder. Als je weinig of bijna geen politieke ervaring hebt - en dat is na 1-jaar Raadslid te zijn geweest zeker nog het geval - is het wethouder-zijn best een moeilijk vak.

Zeker als je dan niet bijvoorbeeld de harde partijpolitieke leerschool hebt doorlopen (die is er overigens bij het CDA niet), dan heb je een grote achterstand op je soms zeer ervaren collega's.

Het politieke rollenspel is geheel anders dan de rollen bij de leiding van een bedrijf. Politiek management is toch geheel anders als bedrijfsmanagement, het is management van een speciaal soort.

Maar beiden hebben wel nadrukkelijk iets gemeen n.l. "de kunst om iets voor elkaar te krijgen".

Dat "iets voor elkaar krijgen" is ook sterk afhankelijk van het ambtelijk apparaat.

Er zijn voor een wethouder t.a.v. het ambtelijk apparaat geheel andere verhoudingen dan wanneer je in een bedrijf met de medewerkers samenwerkt en de manager daarvan bent.

11 jaar geleden heb ik dit ervaren als toch 2 verschillende werelden: het politiek functioneren en het ambtelijk funktioneren.

Het was zeker in die tijd een spanningsveld tussen deze twee werelden.

Gelukkig is die tijd veranderd en verbeterd door de reorganisatie en de zeer sterke cultuurverandering welke hierbij heeft plaatsgevonden.

Bestuurlijk en ambtelijk apparaat zijn er naar mijn mening thans van overtuigd dat je alleen met een zeer effectieve en doelgerichte samenwerking je de gestelde doelen kunt bereiken. Voor de wethouder gaat het er dan vooral om effectieve verbindingen te vormen tussen bestuur - ambtelijke organisatie - en de omgeving.

Binnen het college speelt de politiek nog een nadrukkelijke rol.

Je moet als kollektief je doel bereiken, het samen scoren vanuit het collegialiteitsbeginsel. Maar het is ook aardig en soms nodig dat je je als wethouder persoonlijk kunt profileren en een stukje van je eigen identiteit er in kan leggen.

Dat is dan ook het fascinerende in de baan en daar is enig politiek vakmanschap voor nodig.

Prof.V.Dalen schreef onlangs in een artikel in Bestuursforum: "Wethouders worden geroepen tot het ambt zonder dat zij daar een opleiding voor behoeven te hebben".

Hij vergelijkt het met het vaderschap en stelt dat er dan ook vele goede en slechte vaders zijn.

Vroeger was dit ook niet zo'n ramp: de burgemeester en de ambtelijke organisatie klaarde het karwei wel, de Gemeenteraad en de wethouders dat was het aardige franje er omheen.

Dat is tegenwoordig wat anders, zeker in een provinciestad als Den Bosch, waar vele complexe vraagstukken op je afkomen.

Dan zijn er voor de wethouders wel degelijk managementkwaliteiten nodig, zowel naar het politieke veld als naar de ambtelijke organisatie.

Naar het politieke veld met het mede organiseren van doelen en instrumenten, om dat doel te bereiken.

Tussen bestuur en organisatie zorg je voor de verbinding.

Maar ik wilde meer dan alleen een verbinding zijn.

Als je het vergelijkt met een schip, heb je daar de gezagvoerder, maar ook de machinisten. Nu ik wilde soms ook wel machinist zijn om de boot sneller te doen varen.

Door de jaren heen heb ik geleerd en ook mij toegeëigend om vaak in een rechtstreeks contact dit te doen.

Maar ik haast mij te zeggen dat het je dan wel toegestaan en mogelijk moet worden gemaakt om dit te doen. Ik dank daarom de leden van het college die mij die vrijheid hebben gegeven.

Zij wisten dat ik graag zelf mede organiseerde om projecten gerealiseerd te krijgen, maar ook wetende dat ik daar politiek geen misbruik van zou maken.

10 jaar lang is dit geweest onder de leiding van de heer Van Zwieten, sinds kort onder de leiding van de heer Burgers. Dank dat ik deze ruimte kreeg.

Ook de heer Kokhuis, tot voor kort gemeentesecretaris, wist precies hoe ik in de organisatie opereerde en naar ik ervaren heb, met instemming.

Hetzelfde meen ik dat dit was bij het ambtelijk management, maar daar zullen we het morgen bij het afscheid voor het personeel wel eens over hebben.

11 jaar lang mocht ik dezelfde portefeuille beheren. Ik heb het ervaren als een interessante maar veel omvattende portefeuille: Openbare Werken, Monumentenbeleid, Verkeer en Vervoer en Milieubeleid. Behoudens het leggen van enkele aksenten is het inhoudelijk te omvangrijk om op dit ogenblik hierop in te gaan.

Betrokken zijn met de restauratie van de St.Jan, Stadhuis, Binnen-Dieze, Stadswallen en vele honderden panden was enerverend.

Verkeer en vervoer is zeker wat de bereikbaarheid van de stad betreft een

vraagstuk van gewicht.

Daar zijn vele meningen over; bijna eenieder meent dat hij/zij "verkeerskundige" is. Het is soms knap lastig als iedereen er zich mee bemoeit.

Met de toename van het autoverkeer en de noodzakelijke beperking vanuit het milieu zal dit vraagstuk nog aardig complexer worden en verwacht ik nog pittige discussies in de komende Raadsperiode.

Ik mag dan als burger mijn mening geven. Ik zal het met interesse volgen. Wat het milieu betreft ligt er nog een grote taak voor ons. Als gemeente Den Bosch hebben wij plannen gemaakt welke ook uitgevoerd worden.

Ik hoop dat de plannen, welke nu in het NMP gestalte beginnen te krijgen, ook uitvoerbaar zijn.

's-Hertogenbosch scoort nog steeds hoog, getuige opnieuw evenals in 1989 nu voor 1990 genomineerd te zijn voor de landelijke Milieuprijs.

Ik heb zeer goede hoop dat deze op 21 juni a.s. aan Den Bosch wordt toegekend. Voorzitter, Ik heb de gehele bestuursperiode van de tachtiger jaren mogen meemaken.

In het begin kon financieel bijna alles, maar later, toen het fenomeen van de bezuinigingen ook 's-Hertogenbosch niet ongemoeid liet, werd het moeilijker. In de portefeuille, welke ik mocht beheren, betrof dit het onderhoud van de voorzieningen en investeringen van belangrijke structurele werken.

Met een inventieve inzet van de ambtelijke organisatie zijn wij deze periode toch goed doorgekomen.

Toch blijft het onderhoud van de voorzieningen voor de toekomst een groot zorgpunt, evenals de bereikbaarheid van de stad en het milieu.

Ik hoop dat mijn opvolgers daar veel aandacht voor hebben.

's-Hertogenbosch staat nu voor de uitdaging van de negentiger jaren in het Europa van 1992.

's-Hertogenbosch stelt zich nadrukkelijk kandidaat om daarin voor Zuid Nederland een belangrijke plaats te vervullen.

Nadere uitwerking en realisatie van de stadsvisie en verdere bestuurlijke samenwerking over de gemeentegrenzen heen, zijn nodig om deze rol te kunnen vervullen.

Mijnheer de Voorzitter, ik sluit af.

Allereerst wil ik graag mijn dank uiten aan mijn vrouw. Het thuisfront was dik in orde, daar hoefde ik mij geen zorgen voor te maken, bedankt.

Dank aan de Gemeenteraad voor het vertrouwen dat ik steeds op brede basis gekregen heb.

Dank aan mijn fractie van het CDA, voor de steun en het vertrouwen.

Dank vooral aan de ambtelijke medewerkers: wij hebben op een uitstekende wijze samengewerkt. Dank ook aan de pers, die mijn werk en inzet zo vaak positief heeft belicht. Maar nu toch het einde en ik wil dit doen met een kort gedicht van Anton Korteweg:

Weggaan

Als een auto die lang in de regen gestaan heeft
optrekt en wegrijdt, blijft waar hij stond
achter een plek, die zich van de rest van de straat
onderscheidt, even nog tot hij ook nat is
en niet afzonderlijk meer bestaat.
Dat is wat blijft als je weggaat.

Dank u voor uw aandacht.

9. Afscheidsrede door wethouder drs. C.A.M. Tetteroo

Wethouder mijnheer TETTEROO: Mijnheer de voorzitter, leden van de Gemeenteraad, dames en heren.

Mijn verhaal kan kort zijn, zoals de afgelopen vier jaren kort waren. Té kort eigenlijk. In die jaren heb ik met plezier en ambitie, met velen in deze stad en in de regio mogen samenwerken.

Lijnen zijn uitgezet voor een 'Beter Den Bosch'!

Een ongewild en onverwacht afscheid daarvan, doet pijn.

Of, om het politieker te zeggen: die verkiezingsuitkomst 'gaat van au'!

Maar in een volwassen democratie hebben kiezers niet alleen gelijk, zij behoren het ook te krijgen. Dat is zo'n ijzeren wet, waarover dhr. Claessen sprak.

In zo'n situatie hebben zelfs 'rode' rozen doornen!

Met een knipoog naar wijlen Anne Vondeling: dit is dus "mijn voorproef van de nasmaak". Een wethouderschap van 4 jaren wordt weleens een "politieke piekervaring" genoemd.

Welnu, "de politieke piek" is voorbij, dat Bosche boek is dicht, wat blijft is de "ervaring".

De ervaring van het mogen samenwerken, met anderen op grote lijnen, en ook: het mogen koesteren van een enkel detail, dat mij politiek aan het hart ligt (mijn geheime oogappels dus). Over die ervaring en over mijn nasmaak daarvan, wil ik graag in deze voorproef al iets zeggen.

Alles overheersend in de die nasmaak is ongetwijfeld het plezier dat en de voldoening die ikzelf aan het bestuurlijke werk, beter nog: aan de samenwerking, heb beleefd.

Dat geldt in de eerste plaats de samenwerking in het college en in de Raad. Wie deze zes collegeleden, vanavond voor de laatste keer samen achter de tafel ziet zitten, zal wellicht de wonderlijke veelkleurigheid in opvattingen en karakters niet ontgaan.

Een heuse serieuze sollicitatiecommissie zou, voor bv. een Raad van bestuur, niet licht een zó fleurig boekje durven uitkiezen.

In de politiek gebeurt dat, gelukkig maar!

Met veel plezier heb ik deel uitgemaakt van dit fleurige college-boeket.

Centraal in de samenwerking stond dat je aan de college-tafel "gewoon jezelf kan zijn."

Er heerste een zodanig liberale sfeer in de B&W-kamer, dat we de VVD niet echt gemist hebben! Er was bovendien ruimte voor ieders persoonlijke trekjes in de bestuurlijke omgang. Ik zal daar overigens nu niet over uitwijden. Ik zou dan immers moeten spreken over bv. de kwaliteit en diepere betekenis van het non-figuratieve tekenwerk van dhr. Dona tijdens de vergaderingen, over het onvermoeibare werk van dhr. Verkuijlen als onbezoldigd corrector van alle ontwerp-raadsstukken, U moet snel in dat vacuum voorzien, voorzitter!

Mevrouw v.d. Beek hamert immers voortdurend op een integrale aanpak, behalve dan die enkele keer dat ook zij daar politiek last van kreeg.

Ook zou ik dan nader moeten uitwijden over de heer Van den Berg, die onverbeterlijk in elke B&W-rondvraag probeerde alle losse eindjes in zijn portefeuille van die week alvast te regelen; als je dan niet oppaste was de week al bijna voorbij voordat je gewoon aan je eigen werk kon beginnen.

De Voorzitter heeft daar recent nog één persoonlijke trek aan toegevoegd, n.l. de chocomel. Hoe smaakvol ook, een waarschuwing is op z'n plaats:

Uit het O.en O.-proces komt immers de bestuurlijke kreet:
"laat je niet in de chocomel trekken".

Er zijn nog vergeelde notities te vinden waarin dat nader wordt uitgelegd.
Dhr. Claessen zal u volgende week graag willen helpen zoeken naar zo'n stuk.
Over al die persoonlijke zaken zal ik het nu niet hebben.
Veel belangrijker is, dat aan die ovale tafel nimmer 'politieke messen' zijn
getrokken.

Er was een sfeer van politieke zakelijkheid, gekoppeld aan wat ik noem
"persoonlijke veiligheid".

Dat is natuurlijk erg kostbaar, voorzitter.

Wees er de komende jaren zuinig op!

Overigens hebben Uw lovende woorden, Mijnheer de Voorzitter, mij bijna tot
blozen gebracht.

De Gemeenteraad en de commissie ESSW hebben mij geaccepteerd zoals ik ben: met
mijn ambitie, met mijn ongeduld en een enkele blootliggende zenuw, die voor
eigen rekening en risico door deze of gene weleens werd geraakt. Bovenal, heb
ik de commissie ESSW ervaren als mijn bestuurlijke thuishaven.

Was dat niet in de koepelzaal, dan gold dat vaak 'Achter 't Wild Varken'. Dat
alcoholmatigingsbeleid komt dus precies op tijd.

Op het brede beleidsterrein dat aan mij meer in het bijzonder was
toevertrouwd, hebben we in de commissie en de Raad, als het nodig was, de
politieke scherpte opgezocht. Soms was dat nodig. Ik kijk met plezier en
genoegen terug op discussies in Raad en vooral in de commissie. In dit verband
ben ik ook bijzonder erkentelijk voor de opmerkingen van de heer Claessen: De
onderwerpen die hij aansneed zijn mij inderdaad bijzonder dierbaar.

Hartelijke dank daarvoor alsmede voor het schitterende cadeau namens de
Gemeenteraad: Dit is waarschijnlijk de eerste maal dat een afscheid nemende
wethouder van de Gemeenteraad een daadwerkelijk "blanco" cheque ontvangt! Ik
verheug mij nu reeds oprecht op de daadwerkelijke invulling van dit geschenk
door dit bij onze Kunstakademie te verzilveren.

De samenwerking met de ambtelijke organisatie heb ik als enerverend en in-
spirerend ervaren.

Veel werk is er verzet, onder soms lastige omstandigheden.

Het inhoudelijk aardige van de afgelopen vier jaar is dat we echt aan
integratie van beleid hebben kunnen werken.

Soms was dat spectaculair, maar meestal was het een zaak van noeste
volharding: bestuurlijk en ambtelijk, in een open opstelling over en weer.
En dat klikte gaandeweg steeds beter. Ik heb het genoeg gehad om in alle
vier de sectoren af en toe bestuurlijk voor anker te mogen gaan.

En nooit tevergeefs, desnoods kozen we voor een sleepanker.

Want als het niet ging zoals het moest, moest het maar zoals het ging.

Kortom: het ging altijd.

Waardering daarvoor. Bedankt.

En ik realiseer me goed dat het voor de ambtelijke organisatie vaak moeilijker
was, dan voor mij. Maar ja, de ambtenaren moeten dan ook blijven en ik, ik mag
weg.

Over "weggaan" gesproken Mijnheer de Voorzitter.

Ik ben er inmiddels aan gewend.

Politici zijn immers slechts passanten in het openbaar bestuur.

Vandaar dat we in Den Bosch de passanten-haven al een tijd geleden van het
investeringsplan hebben geschraapt.

En ik vind nog steeds: terecht.

Voorzitter, U kent dus nu mijn voorproef.

En de nasmaak, straks?

Ik zeg het de Brabantse dichter Frans Babylon na, nl:

"Een liefhebbend geheugen corrigeert zichzelf".

De nasmaak wordt dus beter, steeds beter.

Ik hoop op een andere plaats in de nieuwe Raad ook met veel plezier te mogen meewerken aan het bestuur van onze stad en regio.

10. Afscheidsrede door het scheidend Raadslid F.W.L. Pauli

De heer PAULI: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, leden van de Gemeenteraad, genodigden en toehoorders.

Ook voor de politiek geldt het gezegde: "Er is een tijd van komen en een tijd van gaan". Voor mij persoonlijk geldt, dat ik na 8 jaar het Raadslidmaatschap wil beëindigen, niét omdat ik geen interesse meer zou hebben in de plaatselijke politiek of daarin geen uitdaging meer zou zien, maar uitsluitend en alleen omdat ik 8 jaar ruimschoots voldoende acht en omdat ik ervan overtuigd ben, dat het gremium dat zich daadwerkelijk bezighoudt of dient te houden met beleidsmutaties en met initiëren van nieuwe beleidsruimte op gepaste tijden ruimte dient te maken voor vernieuwing en verfrissing, ook in personele zin. Ik wil geen "relikwie" worden van dit huis, dit overigens met álle respect voor de Raadsleden die veel langer dan ik op vaak zeer voortreffelijke wijze als zodanig hebben gefunctioneerd. Vooral is mijn besluit ingegeven door de overweging, dat een combinatie van het Raadslidmaatschap met een verantwoordelijke baan in het bedrijfsleven helaas onmogelijk is. Hierbij sluit ik een acht-jarige periode af, waarin ik mee mocht werken aan het besturen van deze fijne, bourgondische stad! Met enige trots kan ik zeggen: Als Boschenaar vóór de Boschenaars! Ik ben er dankbaar voor, dat ik deze jaren mee mocht maken, waarbij het ging om geven en nemen: Het geven van inzet, tijd en energie, zeker óók door mijn echtgenote, die mij daartoe in de gelegenheid stelde én van nemen: Men kreeg zonder meer een "kick" van dit fantastische, politieke bedrijf!

Op voorhand wil ik in de eerste plaats leden en kiezers van de afdeling danken voor het in mij gestelde vertrouwen. Daarnaast wil ik in het bijzonder dankzeggen aan het college van B en W, de ambtenaren en de bodes voor de prettige samenwerking en de adequate ondersteuning die ik in de afgelopen jaren mocht ondervinden. In het bijzonder dank aan de voorzitter en de heer Kagie voor hun lovende woorden aan mijn adres. In het bijzonder wil ik ook mijn dank uitspreken aan het adres van de "liberale makkers" in de Raad: De samenwerking, de team-geest en de bereidheid om voor en mét elkaar iets te doen zullen mij steeds in dankbare herinnering bij blijven. Niet alleen tijdens maar vooral ook ná onze vergaderingen was de sfeer buitengewoon goed. In dit opzicht zal ik ongetwijfeld nog worden geconfronteerd met ontwenning-verschijnselen.

Hierbij neem ik afscheid van een Raadslidmaatschap gedurende acht jaar, waarin in politiek en bestuurlijk op zich véél is gebeurd. Mijn eerste betogen betroffen de structuurschets Maaspoort, maar inmiddels is Maaspoort groten-deels volgebouwd en het bestemmingsplan buitengebied: In het bijzonder als gevolg van de toenemende economische bedrijvigheid lijkt het er helaas op, dat het "buitengebied" steeds krappere wordt. Voorts heb ik in de afgelopen jaren in het bijzonder aandacht geschonken aan en gevraagd voor de Brabanthallen,

de bestemmingsplannen voor de binnenstad, het CIOB, de Veemarkt, de Stadsvisie en de BVG-affaire. Het doet mij persoonlijk veel pijn, dat wij er gezamenlijk niet in zijn geslaagd om deze zaak tijdens de lopende Raadsperiode af te handelen. Persoonlijk ben ik van oordeel, dat de Raad in deze nu aflopende Raadsperiode desondanks een daad van bekwaamheid heeft gesteld door in gezamenlijkheid en op voortreffelijke wijze de gehele gang van zaken gedurende de afgelopen 15 à 20 jaar te (doen) onderzoeken en vervolgens te komen tot heldere en duidelijke conclusies terzake. Vervolgens is in grote eensgezindheid getracht, aan te streven op een compromis-oplossing terzake. Helaas is dit tot nu toe niet gelukt. Ik begrijp maar al te goed dat dit steeds moeilijker zal worden, mede gezien de grote verschillen in uitgangspunten.

Voorts wil ik erop wijzen, dat in de afgelopen periode de Raad ook inhoudelijk anders is gaan functioneren: Men heeft uitdrukkelijk gekozen voor een actieve i.p.v. een re-actieve houding, het begrip "polarisatie" is niet langer actueel en de werk-structuur is in het algemeen gericht op het bereiken van "commitments". Daardoor "lijkt" de Bosche overheid te hebben gekozen voor een juiste wijze van sturen van een lokale samenleving, zoveel mogelijk aangepast aan de eisen c.q. behoeften van deze tijd. Persoonlijk ben ik echter van mening, dat aan het zgn. "marktmodel" nog veel valt te sleutelen, zeker als het gaat om de omgang met de omgeving in het algemeen en met het betrokken bedrijfsleven in het bijzonder. Hierbij is vooral ook van belang een onderlinge afstemming van de diverse niveaus binnen de bestuurlijke organisatie én een adequaat samenspel tussen de Gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. Deze ambtelijke organisatie treft hierbij zeker géén blaam: De Raad is blijven hangen en beseft het primaat van de politieke besluitvorming nog onvoldoende. In de toekomst zal de Raad zijn taak duidelijker moeten waarmaken, hierbij strevend naar méér kwaliteit, bij zichzelf beginnend. Volgens mij gaat het hierbij uitdrukkelijk om méér kwaliteit, om vrijheid in gebondenheid, om vrijheid mét de wens om zoveel als verantwoord is te delegeren, waarbij het uitdrukkelijk aan de Raad zelf voorbehouden blijft om de beleidskaders te bepalen.

Een groot ongenoegen blijft bij mij bestaan m.b.t. de wijze waarop in de afgelopen jaren de colleges van B en W werden samengesteld: Deze uitspraak meen ik wel dégelijk en niet in de eerste plaats op emotionele gronden. Eenmaal geslagen wonden zijn niet meer geheel te herstellen en kunnen funeste gevolgen hebben voor het functioneren van de de Bosche democratie! Dit geldt in het bijzonder tegen de achtergrond van het, algemeen als wenselijk erkende, streven naar verbreding van de kwaliteit.

Naar aanleiding van de onderhandelingen over de samenstelling van het toekomstige college moet ik helaas vaststellen, dat ik mij hierbij duidelijk heb vergist in personen, in de oprechtheid van personen die bij deze onderhandelingen direct of indirect betrokken waren. Het voeren van onderhandelingen en het ontwikkelen van onderhandelingsprocedures vormen helaas niét het sterkste punt van dit gemeentebestuur. Tijdens de onderhandelingen over de college-vorming elkaar constructief benaderen, daarbij suggesties doende en, al dan niet in de wandelgangen, beloftes en toezeggingen doende om vervolgens zónder enige vorm van overleg of argumentatie daarvan af te wijken, tart naar mijn mening elke opvatting van fatsoen en geeft bovendien een duidelijk beeld van de ware grondhouding van de desbetreffende onderhandelingspartner(s). Wij verfoeien het "machtsdenken"; dit zou in deze tijd allang verdwenen moeten zijn. Het gaat er gewoon om,

zichzelf te kunnen zijn en dát zou ook de partij in deze Raad moeten beseffen, die het grootste verlies tijdens de jongste verkiezingen heeft opgelopen. Op een dergelijke wijze verloedert de politiek en wordt polarisatie in de hand gewerkt. De kiezersgunst zal hierdoor alleen nog maar verder kunnen afnemen. Niettemin zal er een nieuw college worden gevormd en op voorhand wens ik alle leden van dat nieuwe college bijzonder veel succes toe. Dit geldt in het bijzonder de heer Claessen: Uiteindelijk krijgt hij immers zijn zin. Hij zal het genoeg mogen smaken om de leiding te krijgen van twee burgemeesters binnen het college, om met zijn eigen woorden te spreken.

Naar mijn mening zal het nieuwe college het in het bijzonder moeten hebben van bijzonder hard werken. Het al op voorhand aankondigen, dat men al zijn nevenfuncties zou willen continueren, zou onder de gegeven omstandigheden wel eens kenmerkend kunnen zijn voor de politieke opvatting! In elk geval staat een dergelijke houding in schril contrast met de warme woorden die thans zijn gesproken over de grote inzet en de vele tijd die de thans aftredende wethouders in de afgelopen jaren aan het college hebben besteed!

In elk geval zal de oppositie volop de kans krijgen om zich te profileren. Ik wens mijn opvolgers in de Raad hierbij alle succes toe. De thans gevormde coalitie vraagt naar mijn mening om een duidelijke opstelling van de zijde van de oppositie.

De zaken relativerend, ik meen oprecht, dat ik een fantastisch, magnifiek politiek krachtenspel ga verlaten. Alle nieuwe Raadsleden wens ik, zonder enige uitzondering, bijzonder veel succes toe bij het besturen van deze bijzonder fraaie stad!

11. Afscheidsrede door het scheidend Raadslid H.H. Wijnhoven

De heer WIJNHOFEN: Mijnheer de voorzitter, dames en heren.

Dag Raad, dag leden, dag stoelen, dag volk!

Een opmerkelijke bijeenkomst vandaag. In groepjes van twee spreekt men elkaar toe. Misschien een goed model voor de reguliere Raadszittingen!

Afgelopen zaterdag viel bij mij het programma-papier in de bus; goeie God, ik zag de hele lijst met sprekers en warempel op het einde ook nog een scheidend Raadslid.

Dan is het aardig om er zó achter komt, dat je dat zelf bent. Gelukkig was ik dat weekeinde thuis! De heer Claessen heeft allervriendelijkst opgemerkt dat ik té vroeg uit de Raad zou vertrekken. Maar volgens mijn persoonlijke gevoelens is dit beslist niét het geval. Integendeel, ik heb het gevoel, vooral de laatste tijd bijzonder veel tijd in de "wachtkamer" te hebben doorgebracht. Dit neemt echter niet weg dat ik mijn eerdere belofte gestand wil blijven doen: Die revolutie zàl er komen! Als ligt er sneeuw op de schoorsteen, het vuur brandt!

Uiteraard wil ik hartelijk dankzeggen voor de vriendelijke woorden o.m. aan mijn adres gericht door de voorzitter en het Raadslid de heer Claessen.

Hartelijke dank ook voor het fraaie geschenk namens het gemeentebestuur.

Overigens wil ik er de voorzitter bij voorbaat op wijzen, dat mij voornaam "Herman" luidt.

Na een paar aparte uitschieters: thans een modale volksvertegenwoordiger; vanuit mijn traditie zogezezd: "de Stem des Volks".

Na zo lang wachten komt het volk echter niet meer aan analyses toe; het volk doet uitspraken vlak aan de stoep, op de rand van het bed.

Dit volk is bovendien verward en verdeeld.

Het is immers de gewoonte, dat één scheidend Raadslid, het langst zittende, spreekt namens alle vertrekkenden.

Zo pak ik in ieder geval mijn taak hier op, want als ik vanuit mijzelf zou spreken dan had ik nog wel een aardige cronique scandaleuse.

Spreken namens alle vertrekkenden.....

Ik heb gekeken of er iets gemeenschappelijks is tussen dezen.

Zelfs in de reden van vertrek is geen overeenstemming:

Sommigen bepaalden zelf al tevoren hun vertrek; één pas op de valreep, een ander, in dit geval één, mocht niet eens meer meedoen.

Weer anderen zijn er tijdens de verkiezingsrit uitgeslingerd.

Voor de een was dat dus meer slikken, dan voor de ander, maar vandaag sluiten ze allen aan in de processie, terwijl er gezongen wordt:

'daar gaan ze.....!

Tevens is duidelijk dat spreken namens hen allen een edel pogen kan zijn. In elk geval hebben allen de kans gehad om bij gelegenheid van hun afscheid uit de Raad hun eigen visie te geven ter beantwoording van een aantal specifieke vragen, gesteld namens het interne blad SPECTOR. Wellicht hebben ook anderen er zoveel moeite mee gehad, om op deze vragen een fatsoenlijk antwoord te geven. Daarom wil ik thans volstaan met een min of meer "onfatsoenlijk" antwoord. Het ging hierbij uitdrukkelijk om vragen over de afgelopen zittingsperiode. De vraag: "Welke missers zijn er gemaakt?" Antwoord: Ik zou het niet durven zeggen! Overigens zou de Raad wel de ambtenaar in de gaten moeten houden, die deze vragen heeft geformuleerd: Een vraag te kunnen stellen betekent in feite dat men ook het antwoord reeds kent. Wat de ambtenaren betreft, eigenlijk heb ik juist met hen een heel bijzondere band gehad. Voor mij vormden zij de schaduw-Raad. Heel vaak heb ik langs deze weg veel meer kunnen bereiken dan via de Raad!

Een andere vraag uit vorenbedoeld lijstje: Welke hoogtepunten heeft de afgelopen zittingsperiode voor u gekend, zowel politiek-beleidsmatig als ambtelijk-beleidsmatig? Antwoord: Door uitdrukkelijke omslag in mentaliteit bij ambtenaren en stadsbestuur, een andere houding en aanpak, een nieuw elan en een positievere kijk op de potenties van deze stad en zijn bewoners. Deze omslag wil ik in verband brengen met de perspectieven-nota, maar vooral en in het bijzonder met de nota " 's-Hertogenbosch, stad tussen de werelden". In verband met deze nota heb ik gezegd: ik krijg hier een lentegevoel bij. Hierbij doel ik niet zozeer op de discussies rond deze nota, alswel op de hierin vervatte stellingname zelf. Hieruit sprak moed, durf, lef. Hierin werd afgestapt van het "neen, want".....t.b.v. "ja, als het enigszins kan" er was en er is ook reden genoeg voor. Rond die tijd konden we -ondanks alle sombere perioden ervoor- constateren, dat de stad langzamerhand van aanschijn veranderde.

In de binnenstad de ene opknapbeurt na de andere; lelijke gaten dichtgebouwd. In de buitenwijken vriendelijker en joyeuzere bouw; kunst en cultuur leefde op; nieuwe bedrijven vestigden zich; het onderwijs is in beweging.

(De criminaliteit steeg geloof ik ook, maar daardoor kregen we lekker meer politie)

Natuurlijk is er nog van alles te verhapstukken - voor de opvolgers moet iets te doen over blijven - , maar in alle eerlijkheid als Raadslid had en heb ik daarom reden om trots op Den Bosch te zijn. En daarom moeten we opletten als we verder gaan.

Grote dingen zijn gewrocht, maar ook de gewone blijven belangrijk: de dingen van alle dag, de stoep, de poep, de bus en het huis zijn en blijven de eerst

aanspreekbare zaken voor onze burgers.

Groot Den Bosch prima, Hoog Den Bosch prachtig, maar daarvoor lopen ze alleen te hoop in Vught en Rosmalen.

Even teruggrijpend op de vraag: tijdens deze zittingsperiode is er - en dat moeten we toch allemaal even gevoeld hebben - een kans geweest om met wat meer geestdrift tegen de stadszaken aan te kijken.

Een contrast, een onbegrijpelijk contrast tegenover deze oppepper waren de Raadsvergaderingen. Saai, tam op het gevaarlijke af. De stadsstemmachine. De Gemeenteraad van 's-Hertogenbosch, in vergadering bijeen, schraapt successievelijk de cijfers van de Raadsagenda. Hoe vlugger afgelopen hoe liever.

Niet belangrijk, maar symbolisch: Niemand merkt ook nog, hoe rot die stoelen hier zitten.

Opmerkelijk verschil met voorgaande Raadsperioden. Destijds hebben we 3 x een voorstel over andere zetels gehad. Peter Claessen herinnert zich zeker nog, dat hij was uitverkoren als proefzitter op een ander soort stoel. Ik heb begrepen dat hij weer zo'n kans krijgt.

Een derde vraag uit het Spectorlijstje: " Welk voorval, dat u in uw functie als Raadslid heeft meegemaakt, vond u het meest vermakelijk?"

Antwoord: het afscheid ...vandaag...!!!

Natuurlijk vind ik ook niet dat het weer moet worden als vroeger:

vergaderingen tot 23.30 uur en gedurende twee avonden in de week.

(tussen haakjes: ik heb de lijst van nieuwe Raadsleden eens bekeken: bij een enkele kunt u er straks weer last mee krijgen.)

Natuurlijk moet het allemaal effectief en weldoordacht. Er staan grote dingen op het spel.

Maar dan mag er ook wel een grotere en warme betrokkenheid blijken in deze stadsarena. We weten best dat serieusheid en niveau niet per se hoeft te worden behangen met de sluiers uit het handboek "Psycho, socio, informatico". Daardoor is er ook een hoop dichtgeklapt. Als we echt iets goeds willen moeten we er grijpbaar over kunnen praten. Laat dat niet alleen over aan boer Koekoek-achtige mensen of aan Centrum-Democraten!

In de goede zin - in onderstreep, want ik weet dat het woord gevaarlijk is - in de goede zin moet het wat volkser worden d.w.z. de mensen moeten aanvoelen en merken, dat het hier over iets gaat, over iets dat met hen te maken heeft. Tegen de blijvers zeg ik het volgende.

Ik waag me niet aan een analyse of een uitspraak over de laatste Gemeenteraadsverkiezingen.

Dan moet ook ik weer de indruk wekken dat ik het weet.

Maar let wel, u mag van de Boschenaren hoogstens op het puntje van uw zetel gaan zitten. Méér was er niet te verdelen!

Ik hoop dat het er in de toekomstige Raad zo aan toe gaat, dat u om de inhoud en vanwege de spanning op het puntje van uw stoel zult zitten.

Boschenaren komen dan misschien te weinig stemmen, maar ze vinden wel wat en over wat zij vinden, zeggen ze - het is waar - :

Daar moeten zullie iets aan doen!

en die ZULLIE, dat zijn GULLIE.

12. Sluiting

De VOORZITTER: Ik sluit de vergadering (21.33 uur)